

Psihoseksuālā attīstība

Dace Raudive MF VI 7.grupa
Mentors: Dr.med. Dainis Balodis

RSU Seksoloģijas pulciņš

04.11.15

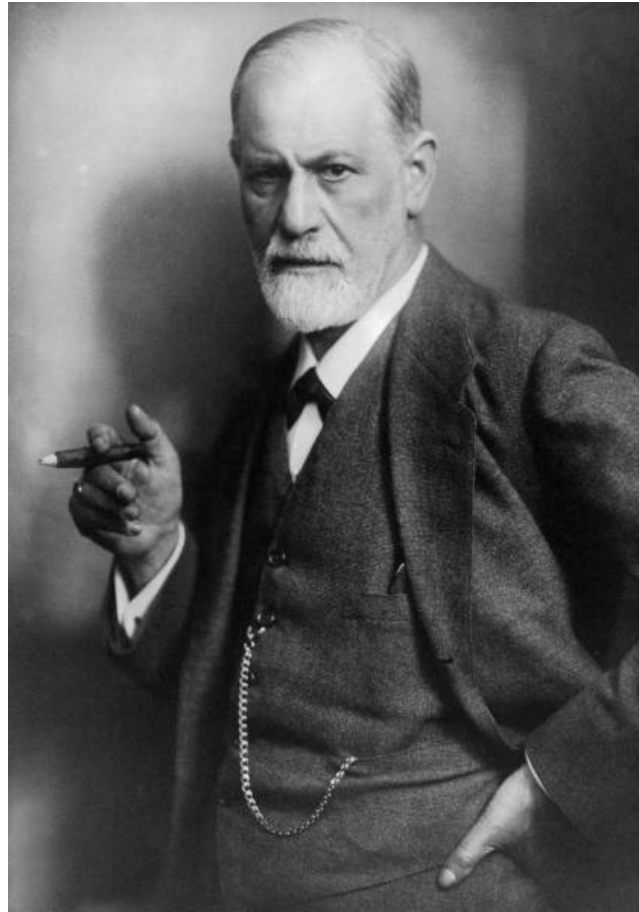

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

65 RSU
IZAUGSMES
GADI

Zigmunds Freids

http://www.esacademic.com/pictures/eswiki/83/Stigmund_Freud_LIFE.jpg

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Freida Psihoseksuālās attīstības teorija

- 1905. gadā Freids pasludināja ideju par to, ka psihoseksuālā attīstība noris 5 fiksētās stadijās
- Katrā stadijā seksuālie instinkti tiek izpausti konkrētās ķermeņa daļās
- Šīs pieredzes spēlē būtisku lomu personībās tālākā attīstībā
- Bērna seksualitāte ir autoerotiska

D.H. Malans, Individuālā psihoterapija un psihodinamikas zinātne, 1997g

- Katrā stadijā ir jāatrisina kāds konflikts, lai sekmīgi varētu virzīties uz nākamo stadiju
- Lai konflikts varētu tikt atrisināts, ir jāpatērē seksuālā enerģija un jo vairāk enerģijas tiek patērēts, jo vairāk indivīds nobriest psihoseksuāli
- Katras stadijas secīga, sekmīga iziešana sekmē pilnvērtīgas personības attīstību

D.H. Malans, Individuālā psihoterapija un psihodinamikas zinātne, 1997g

Kādos gadījumos var nenotikt sekmīgs stadijas atrisinājums?

- **Vilšanās** (*frustration*) – ja nav izdevies sasniegt attiecīgo prasmi
- **Pārapmierinājums** (*overindulgence*) – ja ir pārlietu liela patika pret stadijā iegūstamo baudu

!!! Jebkurš no šiem noved pie **fiksācijas** konkrētā stadijā

- Psihoseksuālā attīstība iestrēgst, līdz ar ko ir traucēta personības attīstība

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Psihoseksuālās attīstības stadijas

- Orālā
- Anālā
- Falliskā
- Latentā
- Ģenitālā

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Orālā stadija

Erogēnā zona – mute un lūpas

Vecums - No dzimšanas līdz 1 gada vecumam

- Bauda no orālas stimulācijas – sūkšana, garšas sajūta
- Mātes krūts – pirmais mīlestības/seksualitātes objekts
- Atkarība no aprūpētājiem – iemācās uzticēties

Fiksēšanās orālajā stadijā :

Smēķēšana, īkšķa sūkšana, košļājamo gumiju košļāšana, nagu graušana, ēšanas traucējumi, problēmas uzticēties

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Anālā stadija

Erogēnā zona : urīnpūslis un zarnas

Vecums : 1- 3 gadi

- Bērns mācās pats kontrolēt savas vajadzības
- Vara pār vecākiem
- Panākumi ir atkarīgi no vecāku iesaistes

Fiksācija anālajā periodā

Nepiedienīga defekācija – nekārtīgi, antisociāli

Fēču taupīšana - pārlietu kārtīgi, tīri, taupīgi

Vecāku nosodījums - apsēstība ar tīrīšanu

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Falliskā stadija

Erogēnā zona : dzimumorgāni

Vecums : 3-6 gadi

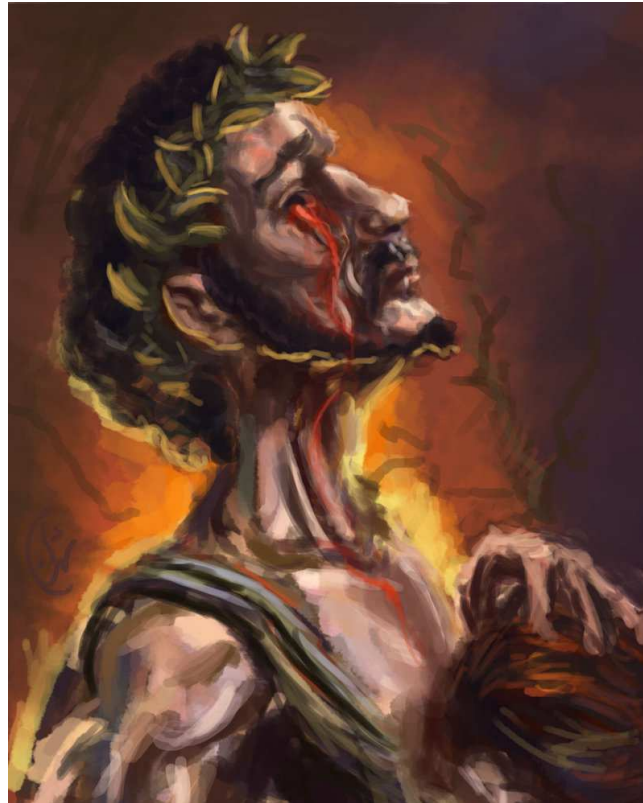
- Vēlme izziņāt savu ķermeni
- Iemācās pats stimulēt erogēnās zonas
- Sāk apzināties starpību starp dzimumiem
- Dzimumloceklis kā vienīgais seksuālais objekts
- **Kastrācijas bailes** (castration complex) un **peņa skaudība** (penis envy)

Fiksācija falliskajā stadijā :

Problēmas veidot attiecības ar pretējā dzimuma cilvēkiem

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Edipa kompleks

<http://www.greekmythology.com/pictures/Myths/Oedipus/>

Edipa komplekss

- Zēni iemīlas savās mātēs
- Izrāda iekāri pret māti
- Kļūst ieinteresēts mātes ķermenī
- Greizsirdība pret tēvu
- Bailes no tēva soda

Konflikta atrisinājums - sāk sevi identificēt ar tēvu un atsakās no mātes kā seksuāla partnera

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Elektras komplekss

- Meitene saprot , ka zēniem ir penis, bet viņai nē
- Viņa tic, ka savu ir zaudējusi un vaino tajā māti
- Kastrācijas bailes nav, bet ir bailes būt nemīlētai
- Izvēlas tēvu par seksualitātes objektu
- Cer, ka paliks stāvoklī no tēva
- Bērniņš kompensētu peņa trūkumu

Konflikts atrisinās kad tiek novērsta uzmanība no tēva kā seksuāla objekta

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas , 2010 g

Latentais periods

Seksuāla interese samazināta

Vecums : 5 gadi līdz pubertāte

- Iemācās dalīt mātes uzmanību ar tēvu un citiem ģimenes locekļiem
- Attīstās sociālās prasmes
- Hobiji

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Ģenitālā stadija

Seksuālā interese – palielinās, vērsta uz pretējo dzimumu

Vecums : pubertāte līdz nāve

- Parādās spēcīga interese par pretējo dzimumu
- Mazāk vērsts uz sevi
- Ja iepriekšējās stadijas ir pareizi izietas, tad nebūtu jābūt problēmām veidot sociālas un seksuālas attiecības ar pretējo dzimumu

Ruth Snowden, Freud: The Key Ideas, 2010 g

Kritika

- Pārsvarā vērsta uz vīrieša, daudz mazāk uz sievietes psihoseksuālu attīstību
- Teorija ir grūti zinātniski pārbaudāma
- Balstīta uz klīniskajiem gadījumiem un nevis uz empīrisku izpēti
- Teorija balstīta uz pieaugušu cilvēku izpēti, nevis bērniem

<http://psychology.about.com/od/theoriesofpersonality/ss/psychosexualdev.htm#showall>

Secinājumi

- Freids seksualitātes definīcijai piešķir plašu skaidrojumu
- Seksuālā attīstība tieši ietekmē cilvēka personības attīstību un sociālās prasmes
- Kļūdas jebkurā no stadijām var radīt iestrēgšanu un tālākas problēmas personības attīstībā

Kā vecāki var palīdzēt bērnam pārdzīvot Edipa kompleksu?

Paldies par uzmanību!

Izmantotā literatūra

1. Ruth Snowden, *Freud: The Key Ideas* , 2010 g
2. D.H. Malans, *Individuālā psihoterapija un psihodinamikas zinātne*, 1997g
3. Glen O. Gabbard, *Psychodynamic psychiatry in clinical practice*,
4. <http://psychology.about.com/od/theoriesofpersonality/ss/psychosexualdev.htm#showall>
5. <http://www.greekmythology.com/pictures/Myths/Oedipus/>
6. [http://www.esacademic.com/pictures/eswiki/83/Sigmund Freud LIFE.jpg](http://www.esacademic.com/pictures/eswiki/83/Sigmund_Freud_LIFE.jpg)